

**Grzegorz Pawłowski   Co laik może w ogóle wiedzieć o świetle? Próba
diagnozy językowej konceptualizacji zjawiska światła na przykładzie
wyjątków hebrajskich, greckich i polskich**

Arystoteles (wyd. 2003). Dzieła wszystkie. T. 3, O duszy. Krótkie rozprawy psychologiczno-biologiczne. Zoologia. O częściach zwierząt. Tłum. Paweł Siwek. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Bańko, Mirosław (2000). Inny słownik języka polskiego. T. 1–2. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Benedykt XV (1920). Spiritus Paraclitus. Dostęp: <https://www.ekai.pl/dokumenty/encyklika-spiritus-paraclitus/> (22.02.2022).

Biblia poznańska (1973–1975). Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych ze wstępami i komentarzami pod redakcją ks. Michała Petera i ks. Mariana Wolniewicza. T. 1–4. Wyd. 3. Poznań: Księgarnia św. Wojciecha.

Boryś, Wiesław (2005). Słownik etymologiczny języka polskiego. Kraków: Wydawnictwo Literackie.

Brückner, Aleksander (1927/1957). Słownik etymologiczny języka polskiego. Warszawa: Wiedza Powszechna.

Frisk, Hjalmar (1960–1972/2006–2017). Griechisches Etymologisches Wörterbuch. Bd. 1, 1–XXX, 1–938 [α–κο] 2017, 3., unv. Aufl. Bd. 2, 1–1154 [κρ–ω] 2006, 4. unv. Aufl. Bd. 3, 1–312 [Nachträge, Wortregister, Corrigenda, Nachwort] 2008, 3. unv. Aufl. Heidelberg: Universitätsverlag Winter.

Gilson, Étienne (1987). Historia filozofii chrześcijańskiej w wiekach średnich. Tłum. Sylwester Zalewski. Warszawa: Instytut Wydawniczy Pax.

König, Eduard (1910). Hebräisches und aramäisches Wörterbuch zum Alten Testament mit Einschaltung und Analyse aller schwer erkennbaren Formen, Deutung der Eigennamen sowie der massoretischen Randbemerkungen und einem deutsch-hebräischen Wortregister. Leipzig: Dieterich'sche Verlagsbuchhandlung. Dostęp: <https://archive.org/details/hebrischesunda00knuoft> (7.01.2022).

Hildegard von Bingen (ed. 2018). Wisse die Wege (Lieber Scivias). Eine Schau von Gott und Mensch in Schöpfung und Zeit. Beuron: Beuronener Kunstverlag.

Kantos, Kostas, Kantos, Nikos, Manafis, Konstantinos A. (1990). Sinai: Treasures of the Monastery of Saint Catherine. Athens: Ekdokite Athenon.

Krąpiec, Mieczysław A. (1978). Metafizyka. Zarys teorii bytu. Wyd. 2. Lublin: Katolicki Uniwersytet Lubelski.

Kwilecka, Irena (2002). Z badań nad tłumaczeniem Biblii brzeskiej. W: Feliks Lenort (red.), Scriptura sacra Posnaniensis. Opuscula Mariano Wolniewicz octo genario dedicata. Poznań: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza – Wydział Teologiczny, 189–195.

Kwilecka, Irena (2003). Studia nad staropolskimi przekładami Biblii. Poznań: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza – Wydział Teologiczny.

Koehler, Ludwig, Baumgartner, Walter, Stamm, J. Jakob (2008). Wielki słownik hebrajsko-polski i aramejsko-polski Starego Testamentu. T. 1–2. Red. Przemysław Dec. Warszawa: Oficyna Wydawnicza „Vocatio”.

Leon XIII (1893). *Providentissimus Deus*. Warszawa: Te Deum.

LSJ (1843). The Online Liddell-Scott-Jones Greek-English Lexicon. Dostęp: <http://stephanus.tlg.uci.edu/ljsj/#eid=1&context=lsj> (7.01.2022).

Majmonides (wyd. 2008). *Przewodnik błędzących*. Cz. 1. Kraków: Tora Pardes.

Mechthild von Magdeburg (ed. 2010). *Das fließende Licht der Gottheit*. Aus dem Mittelhochdeutschen übersetzt und herausgegeben von Gisela Vollmann-Profe. Berlin: Verlag der Weltreligionen.

NKJP (2008–2012). *Narodowy Korpus Języka Polskiego*. Dostęp: <http://nkjp.pl/poliqarp/nkjp1800/> (7.01.2022).

Nowińska, Joanna SM (2017). *Spektrum światła i barw w obrazie Boga w Apokalipsie św. Jana*. *Przesłanie teologiczne*. Łódzkie Studia Teologiczne 26(3), 77–94.

Ouaknin, Mark-Alain (2006). *Tajemnice kabały*. Tłum. Krystyna i Krzysztof Pruscy. Warszawa: Cyklady.

Pawłowski, Grzegorz (2021). *Metafizyka poznania lingwistycznego*. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323551454>

Pius XII (1943). *Divino afflante Spiritu*. Warszawa: Te Deum.

Popowski, Remigiusz (2006). *Wielki słownik grecko-polski Nowego Testamentu*. Warszawa: Vocatio.

SJP (b.d.). *Słownik języka polskiego*. Dostęp: <https://sjp.pwn.pl> (7.01.2022).

SGP (2015). *Słownik grecko-polski*. Red. Oktawiusz Jurewicz. Warszawa: Sub Lupa.

SGPA (1958–1965). *Słownik grecko-polski*. T. 1–4. Red. Zofia Abramowiczówna. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Textus Receptus (ed. 1887). *H Kainh Iaohkh Novum Testamentum: Textus Stephanici A.d. 1550. Accedunt Variae Lectiones Editionum Bezae, Elzeviri, Lachmanni, Tischendorfii Tregellesii*. Curante Frederick H.A. Scrivener. Cambridge: Deighton, Bell et Soc. Dostęp: <https://archive.org/details/greeknewtestamen00scriuoft/page/n5/mode/2up> (8.01.2022).

Tomasz z Akwinu (wyd. 1980). *Suma Teologiczna*. T. 7, Człowiek. Cz. 2. Przeł. i objaśnieniami zaopatrzył Pius Bełch. London: Veritas.

Walde, Alois, Hofmann, Johann Baptist (ed. 1965–2008). *Lateinisches Etymologisches Wörterbuch (Indogermanische Bibliothek. Zweite Reihe: Wörterbücher)*. Bd. 1, XXXIV, 1–872 [A–L] 2008, 6. unv. Aufl. Bd. 2, 1–851 [M–Z] 2007, 6. unv. Aufl. Bd. 3, VIII, 287 [Registerband zusammeng. v. Elsbeth Berger] 1965. Heidelberg: Universitätsverlag Winter.

Westminster Leningrad Codex (ed. 2006). Dostęp: <https://www.blueletterbible.org/versions.cfm#wlc> (8.07.2022).

Grzegorz Pawłowski   **Natura światła i jej implikacje dla rozwoju fizyki**

Ball, Philip (2002). *The Elements: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press.

Bell, John S. (1966). *On the Problem of Hidden Variables in Quantum Mechanics*. *Reviews of Modern Physics* 38(3), 447–452. <https://doi.org/10.1103/RevModPhys.38.447>

Bose, Satyendra N. (1994). Planck's Law and the Light Quantum Hypothesis. *Journal of Astrophysics and Astronomy* 15, 3-7. <https://doi.org/10.1007/BF03010400>

Boyle, Rebecca (2011). Researchers Succeed in Quantum Teleportation of Light Waves. *Popular Science*. Dostęp: <https://www.popsci.com/technology/article/2011-04/quantum-teleportation-breakthrough-could-lead-instantaneous-computing/> (14.07.2022).

Broglie, Louis de (1923). Waves and Quanta. *Nature* 112(2815), 540. <https://doi.org/10.1038/112540a0>

Burton, Harry Edwin (1945). The Optics of Euclid. *Journal of the Optical Society of America* 35, 357-372. <https://doi.org/10.1364/JOSA.35.000357>

Darrigol, Olivier (2012). *A History of Optics from Greek Antiquity to the Nineteenth Century*. Oxford: Oxford University Press.

Einstein, Albert (1905a). Über einen die Erzeugung und Verwandlung des Lichtes betreffenden heuristischen Gesichtspunkt. *Annalen der Physik* 322(6), 132-148. <https://doi.org/10.1002/andp.19053220607>

Einstein, Albert (1905b). Zur Elektrodynamik bewegter Körper. *Annalen der Physik* 322(10), 891-921. <https://doi.org/10.1002/andp.19053221004>

Einstein, Albert, Podolsky, Boris, Rosen, Nathan (1935). Can Quantum-Mechanical Description of Physical Reality be Considered Complete?. *Physical Review* 47(10), 777-780. <https://doi.org/10.1103/PhysRev.47.777>

Flynn, Vincent P., Cobanera, Emilio, Viola, Lorenza (2021). Topology by Dissipation: Majorana Bosons in Metastable Quadratic Markovian Dynamics. *Physical Review Letters* 127, 245701. <https://doi.org/10.1103/PhysRevLett.127.245701>

Gould, Gordon R. (1959). *The LASER, Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation*. W: Peter A. Franken, Richard H. Sands (red.), *The Ann Arbor Conference on Optical Pumping: The University of Michigan, 15-18 June 1959*. Ann Arbor: University of Michigan, 128.

Heronis Alexandrini (ed. 1900). *Catoptrica*. Bd. 2, *Mechanica et Catoptrica*. Leipzig: Teubner.

Hertz, Heinrich (1887). Über einen Einfluss des ultravioletten Lichtes auf die electrische Entladung. *Annalen der Physik* 267(8), 983-1000. <https://doi.org/10.1002/andp.18872670827>

Newton, Issac (1998). *Commentary*. W: Isaac Newton, *Optics: or, a treatise of the reflexions, refractions, inflexions and colours of light*. Also two treatises of the species and magnitude of curvilinear figures. Commentary by Nicholas Humez. Palo Alto, CA: Octavo Corporation.

Huygens, Christiaan (1690). *Traité de la Lumière*. Leide: Pieter Van der Aa.

Huygens, Christiaan (1912). *Treatise on Light*. Transl. by Silvanus P. Thomson. London: Macmillan.

Lenard, Philipp A.E. von (1894). Über Kathodenstrahlen in Gasen von atmosphärischem Druck und im äussersten Vacuum. *Annalen der Physik* 287(2), 225-267. <https://doi.org/10.1002/andp.18942870202>

Maxwell, James Clerk (1865). A Dynamical Theory of the Electromagnetic Field. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London* 155, 459-512. <https://doi.org/10.5479/sil.423156.39088007130693>

Michelson, Albert A., Morley, Edward W. (1887). On the Relative Motion of the Earth and the Luminiferous Ether. *American Journal of Science* 34(203), 333-345. <https://doi.org/10.2475/ajs.s3-34.203.333>

Stoletow, Aleksandr (1888). On a Kind of Electric Current Produced by Ultra-Violet Rays. *Philosophical Magazine. Series 5* 26(160), 317-319. <https://doi.org/10.1080/14786448808628270>

Young, Thomas (1802). II. The Bakerian Lecture: On the Theory of Light and Colours. *Philosophical Transactions of the Royal Society* 92, 12-48. <https://doi.org/10.1098/rstl.1802.0004>

Małgorzata Guławska **Symbolika, metaforyka i frazeologia światła w języku polskim**

Brückner, Aleksander (1927). Świat. W: Aleksander Brückner, *Słownik etymologiczny języka polskiego*. Kraków: Krakowska Spółka Wydawnicza. Dostęp: https://pl.wikisource.org/wiki/S%C5%82ownik_etymologiczny_j%C4%99zyka_polskiego/%C5%9Bwiat (17.02.2022).

Chlebda, Wojciech (1998). Biblizmy języka rosyjskiego. Koncepcje opisu leksykograficznego. W: Ryszard Łużny, Danuta Piwowarska (red.), *Biblia w literaturze i folklorze narodów wschodniosłowiańskich*. Kraków: Universitas, 15–33.

Chlebda, Wojciech (2005). *Szkice o skrzydlatych słowach. Interpretacje lingwistyczne*. Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego.

Dobaczewski, Adam (2002). *Zjawiska percepcji wzrokowej. Studium semantyczne*. Warszawa: Katedra Lingwistyki Formalnej UW.

Dyszak, Andrzej (1999). *Językowe wyrażenia zjawisk emisji światła*. Bydgoszcz: Wydawnictwo Uczelniane WSP.

Geier, Manfred (2012). *Aufklärung. Das europäische Projekt*. Hamburg: Rowohlt Taschenbuch Verlag.

Guławska-Gawkowska, Małgorzata (2019). Die deutsche elliptische Bedeutungsbildung im Bereich der Höflichkeit und die analogen Phänomene im Polnischen. W: Anna Gondek, Joanna Szczęk (red.), *Phraseologie und Parömiologie der (Un)Höflichkeit*. Hamburg: Verlag Kovač, 37–51.

Kopaliński, Władysław (2001). *Słownik symboli*. Warszawa: RYTM.

Koziara, Stanisław (2001). *Frazeologia biblijna w języku polskim*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe AP.

Koziara, Stanisław (2009). *Tradycyjne biblizmy a nowe polskie przekłady Pisma Świętego*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego.

Kozłowska, Zuzanna (2015). Synestezja. *Forum Poetyki* 1, 110–119. Dostęp: <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/fp/article/view/26683/24329> (18.02.2022). <https://doi.org/10.14746/fp.2015.1.26683>

Lakoff, George, Johnson, Mark (1988). *Metafory w naszym życiu*. Tłum. Tomasz Krzeszowski. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy.

Langacker, Ronald (1995). *Wykłady z gramatyki kognitywnej*. Kazimierz nad Wisłą, grudzień 1993. Red. Henryk Kardela. Tłum. Joanna Berej et al. Lublin: Wydawnictwo UMCS.

Polański, Kazimierz (red.) (2003). Encyklopedia językoznawstwa ogólnego. Wrocław: Ossolineum.

Promieniowanie elektromagnetyczne, interakcja światła z materią (b.d.). Dostęp: https://www.umb.edu.pl/photo/pliki/WF_jednostki/zaklad-chemii--fizycznej/wiatlo_2011.pdf (18.02.2022).

Rosik, Mariusz (2020). Czym jest symbol światła w Biblii?. *Niedziela Ogólnopolska* 6, V.

Sławiński, Janusz (red.) (2008). Słownik terminów literackich. Wrocław: Ossolineum.

Synamet (2014). Metafora synestezyjna. Dostęp: http://synamet.uw.edu.pl/?-page_id=111 (18.02.2022).

WSJP PAN (2007a). Światło. Wielki słownik języka polskiego. Dostęp: <https://wsjp.pl/haslo/podglad/8256/swiatlo> (17.02.2022).

WSJP PAN (2007b). Zielone światło. Wielki słownik języka polskiego. Dostęp: <https://wsjp.pl/haslo/podglad/1090/zielone-swiatlo> (17.02.2022).

Zawisławska, Magdalena (2010). Ramy interpretacyjne jako narzędzie opisu znaczenia. W: Magdalena Zawisławska (red.), *Rygorystyczna aplikacja metodologii kognitywno-interpretacyjnej*. Warszawa: Elipsa, 53–73.

Zawisławska, Magdalena (2019). *Metaphor and Senses: The Synamet Corpus: A Polish Resource for Synesthetic Metaphors*. Berlin: Peter Lang.

Zbigniew Feliszewski   **Blask–odcień–blichtr: Schein. Antytetyczne znaczenia symbolu światła w literaturze niemieckiej**

Brecht, Bertolt (1981). *Die Gedichte von Bertolt Brecht in einem Band*. Frankfurt am Main: Suhrkamp.

Brecht, Bertolt (1994). *Werke. Große kommentierte Berliner und Frankfurter Ausgabe. Bd. 26, Journale 1. 1913–1941*. Hrsg. Werner Hecht, Jan Knopf, Werner Mittenzwei. Frankfurt am Main: Suhrkamp.

Brecht, Bertolt (1978). *Lux in Tenebris*. W: Bertolt Brecht, *Die Stücke von Bertolt Brecht in einem Band*. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 935–944.

Gadamer, Hans-Georg (1990). *Hermeneutik I. Wahrheit und Methode. Grundzüge einer philosophischen Hermeneutik*. Tübingen: J.C.B. Mohr, P. Siebeck.

Goethe, Johann Wolfgang (1782). *Erlkönig*. Dostęp: <https://www.projektgutenberg.org/goethe/gedichte/chap126.html> (6.01.2021).

Goethe, Johann Wolfgang (1937). *Faust*. Tłum. Władysław Kościelski. Warszawa: Instytut Wydawniczy „Bibljoteka Polska”.

Goethe, Johann Wolfgang (1970). *Aus meinem Leben. Dichtung und Wahrheit*. W: Emil Staiger (red.), *Goethe Werke. Bd. 5*. Berlin: Insel.

Goethe, Johann Wolfgang (1991a). *Elegie rzymskie*. Tłum. Leopold Staff. Warszawa: Pavo.

Goethe, Johann Wolfgang (1991b). *Faust. Der Tragödie erster und zweiter Teil. Urfaust*. München: C.H. Beck.

- Goethe, Johann Wolfgang (1994). *Faust*. Tłum. Emil Zegadłowicz. Toruń: Akademia.
- Goethe, Johann Wolfgang (1999). *Faust*. Tłum. Adam Pomorski. Warszawa: Świat Książki.
- Grass, Günter (1991). *Blaszany bębenek*. Tłum. Sławomir Błaut. Gdańsk: Wydawnictwo Morskie.
- Hegel, Georg Wilhelm Friedrich (1968). *Nauka logiki*. T. 1. Tłum. Adam Landman. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Hegel, Georg Wilhelm Friedrich (2011). *Wykłady o filozofii dziejów*. Tłum. Adam Zielińczyk. Warszawa: Hachette.
- Honsza, Norbert (2016). *Güntera Grassa przygoda z Polską. Wątki biograficzno-recepcyjne (esej narracyjny)*. W: Monika Wolting, Stephan Wolting (red.), *Zrozumieć obcość. Recepcja literatury niemieckojęzycznej w Polsce po 1989 roku*. Kraków: Universitas, 59–97.
- Jurkowski, Jan (1968). *Utwory panegiryczne i satyryczne*. Wrocław–Warszawa–Kraków: Wydawnictwo PAN, Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Kącka, Eliza (2019). *Tłumacz jako twórca*. Znak. Dostęp: <https://www.miesiecznik.znak.com.pl/tlumacz-jako-tworca-jerzy-jarniewicz/> (6.01.2021).
- Knopf, Jan (1996). *Brecht Handbuch: Theater, Lyrik, Prosa, Schriften*. Stuttgart: Metzler.
- Knust, Herbert, Marx, Leonie (1973). Brechts „Lux in Tenebris“. *Monatshefte* 65(2), 117–125.

Piotr Grzegorz Michalik *Jaśniejący obłok, turkusowy wąż, kometa. Świetliste widmo w wierzeniach i narracjach Nahuatl z centralnego Meksyku*

- Aguirre Beltrán, Gonzalo (1986). *Zongolica: encuentro de Dioses y Santos Patronos*. México: Editorial Universidad Veracruzana.
- Aguirre Beltrán, Gonzalo (2009). *Regiones de refugio*. México: Editorial Universidad Veracruzana.
- Alvarado Solís, Neyra Patricia (2004). *Atar la vida, trozar la muerte. El sistema ritual de los mexicaneros de Durango*. México: Universidad Michoacana de San Nicolás de Hidalgo.
- Alvarado Tezozómoc, Fernando (1975). *Crónica Mexicáyotl*. México: Universidad Nacional Autónoma de México.
- Anderson, Arthur J.O., Dibble, Charles E. (red.) (1982). *Florentine Codex. Santa Fe: The School of American Research, The University of Utah*.
- Aramoni Burguete, María Elena (1990). *Talokan Tata, Talokan Nana: Nuestras raíces. Hierofanías y testimonios de un mundo indígena*. México: Consejo Nacional para la Cultura y las Artes.
- Bautista, F. Juan (1979). *Algunas abusiones antiguas*. W: Angel María Garibay K. (red.), *Teogonía e historia de los Mexicanos. Tres opúsculos del siglo XVI*. México: Editorial Porrúa, 141-152.
- Campo, Edgar Martín del (2009). *The Global Making of a Mexican Vampire: Mesoamerican, European, African, and Twentieth-Century Media Influences on the Teyollohcuani*. *History of Religions* 49(2), 107-140. <https://doi.org/10.1086/649523>

Campos, Julieta (1982). La herencia obstinada. Análisis de cuentos nahuas. México: Fondo de Cultura Económica.

Clews Parsons, Elsie (1932). Folklore from Santa Ana Xalmimilulco, Puebla, Mexico. *The Journal of American Folklore* 45(177), 318-362. <https://doi.org/10.2307/535309>

Eliade, Mircea (1993). Kowale i alchemicy. Tłum. Andrzej Leder. Warszawa: Aletheia.

Eliade, Mircea (1994). Szamanizm i archaiczne techniki ekstazy. Tłum. Krzysztof Kocjan. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Ellwood, Robert (2017). Eliade: Essentialist or Postmodern? The Sacred and an Unseen Order. W: Nicolae Babuts (red.), *Mircea Eliade: Myth, Religion and History*. New York: Routledge, 1-22. <https://doi.org/10.4324/9781315124575-1>

Fagetti, Antonella (1998). Tenzonhehue. El simbolismo del cuerpo y la naturaleza. México: Paza y Váldez S.A.

Galán Trejo, Mónica, Guevara Domínguez, Patricia (1997). Tradición oral y medios masivos de comunicación en los pueblos de Tlalpan. Praca licencjacka. México: Universidad Autónoma Metropolitana.

Harner, Michael (1990). *The Way of the Shaman*. San Francisco: Harper-Collins.

Kirchhoff, Paul (1943). Mesoamérica. Sus Límites Geográficos, Composición Étnica y Caracteres Culturales. *Acta Americana* 1(1), 92-107.

López Austin, Alfredo (1967). Cuarenta clases de magos del mundo náhuatl. *Estudios de Cultura Náhuatl* 7, 87-117.

López Austin, Alfredo (1984). *Cuerpo humano e ideología. Las concepciones de los antiguos nahuas*. México: Universidad Nacional Autónoma de México.

Martínez González, Roberto (2011). *El nahualismo*. México: Universidad Nacional Autónoma de México.

Michalik, Piotr Grzegorz (2013a). "Serce Ziemi". Mityczna kraina Tlalokan w narracjach Nahuas z gór Zongolica w Meksyku. *Literatura Ludowa* 2(57), 39-46.

Michalik, Piotr Grzegorz (2013b). Wiedźmy, święte i boginie. Postać kobieca w wierzeniach Indian z gór Zongolica w Meksyku. Kraków: Zakład Wydawniczy Nomos.

Michalik, Piotr Grzegorz (2014). Elementy duchowe w wierzeniach rdzennych Nahuas z gór Zongolica w Meksyku. *Prace Etnograficzne* 1(42), 79-94.

Michalik, Piotr Grzegorz (2016). Die abgehängten Beine. Nagualismus und Hexerei in der Folklore der Nahuas aus der Sierra Zongolica. *Anthropos* 111(2), 499-463. <https://doi.org/10.5771/0257-9774-2016-2-449>

Nutini, Hugo G., Roberts, John M. (1993). *Bloodsucking Witchcraft: An Epistemological Study of Anthropomorphic Supernaturalism in Rural Tlaxcala*. Tucson: The University of Arizona Press.

Reynoso Rábago, Alfonso (2006). El cielo estrellado de los mitos maseuales. La cosmovisión en la mitología de los nahuas de Cuetzalan, Puebla. México: Universidad de Guadalajara.

Romero, Laura (2008). La noción de persona y el concepto de ixtlamatki en la visión del mundo de los nahuas de la Sierram Negra de Puebla. *Revista Pueblos y Fronteras Digital* 4, 1-41.

<https://doi.org/10.22201/cimsur.18704115e.2007.4.221>

Segre, Enzo (1990). *Metamorfosis de lo sagrado y lo profano. Narrativa náhuatl de la Sierra Norte de Puebla*. México: Instituto Nacional de Antropología e Historia.

Signorini, Italo, Lupo, Alessandro (1989). *Los tres ejes de la vida. Almas, cuerpo, enfermedad entre los nahuas de la Sierra de Puebla*. Xalapa: Universidad Veracruzana.

Smart, Ninian (1996). *Dimensions of the Sacred: An Anatomy of the World's Beliefs*. London: HarperCollins.

Studstill, Randal (2000). Eliade, Phenomenology, and the Sacred. *Religious Studies* 36(2), 177-194.

<https://doi.org/10.1017/S0034412500005175>

Taggart, James M. (1983). *Nahuat Myth and Social Structure*. Austin: University of Texas Press.

Torquemada, F. Juan de (1986). *Monarquía Indiana*. México: Editorial Porrúa.

Walker Bynum, Caroline (1992). *The Complexity of Symbols*. W: Summer B. Twiss, Walter H. Conser Jr. (red.), *Experience of the Sacred: Readings in the Phenomenology of Religion*. Hanover-London: University Press of New England, 266-272.

Winkelman, Michael (1986). Magico-Religious Practitioner Types and Socioeconomic Conditions. *Behavior Science Research* 20(1-4), 17-46. <https://doi.org/10.1177/106939718602000102>

Winkelman, Michael (1990). Shaman and Other 'Magico-religious Healers': A Cross-cultural Study of Their Origins, Nature, and Social Transformation. *Ethos* 18(3), 308-352.

<https://doi.org/10.1525/eth.1990.18.3.02a00040>

Winkelman, Michael (1992). *Shamans, Priests, and Witches: A Crosscultural Study of Magico-Religious Practitioners*. Arizona: Tempe.

Wojciech Kołodziejczyk **Wpływ percepcji wzrokowej światła na postrzeganie otaczającego świata**

Clark-Gambelunghe, Melinda B., Clark, David A. (2015). Sensory Development. *Pediatric Clinics of North America* 62(2), 367-384. <https://doi.org/10.1016/j.pcl.2014.11.003>

Halévy, Daniel (1919). Edgar Degas. *Le Divan* 61, 209-219.

Hamilton, George Heard (1984). *The Dying of the Light: The Late Works of Degas, Monet and Cezanne*. New York, NY: Abrams.

Kendall, Richard (1988). Degas and the Contingency of Vision. *The Burlington Magazine* 130(1020), 180-197.

Lanthony, Philippe (1993). Cataract and the Painting of Claude Monet. *Points de Vue* 2(9), 12-25.

Marmor, Michael F., Ravin, James (1997). *The Eye of the Artist*. St Louis, MO: Mosby.

Marmor, Michael F. (2006). Ophthalmology and Art: Simulation of Monet's Cataracts and Degas' Retinal Disease. *Archives of Ophthalmology* 124(12), 1764-1769.

<https://doi.org/10.1001/archophth.124.12.1764>

Polard, Zane F. (1994). El Greco's Vision. *Survey of Ophthalmology* 39(2), 167.

[https://doi.org/10.1016/0039-6257\(94\)90170-8](https://doi.org/10.1016/0039-6257(94)90170-8)

Rakow, Phyllis (2007). Through the Eyes of an Artist. *Review of Optometry*. Dostęp:

<https://www.reviewofoptometry.com/article/through-the-eyesof-an-artist> (17.07.2022).

Ravin, James (1994). CA Degas' Loss of Vision: Evidence for a Diagnosis of Retinal Disease. *Survey of Ophthalmology* 39(1), 57-64. [https://doi.org/10.1016/S0039-6257\(05\)80045-1](https://doi.org/10.1016/S0039-6257(05)80045-1)

Sliney, David (2016). What is Light? The Visible Spectrum and Beyond. *Eye* 30(2), 222-229.

<https://doi.org/10.1038/eye.2015.252>

Wolf, Paul (2001). Creativity and Chronic Disease: Vincent van Gogh (1853-1890). *The Western Journal of Medicine* 175(5), 348. <https://doi.org/10.1136/ewjm.175.5.348>

Boris Schwencke **Wybrane aspekty światła w sztuce**

Białostocki, Jan (2001). *Sztuka cenniejsza niż złoto*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Biblia Tysiąclecia (2003). Poznań: Pallottinum. Dostęp: <https://biblia.deon.pl/rozdzial.php?id=988> (30.09.2021).

Eco, Umberto (2004). *Die Geschichte der Schönheit*. Tłum. Friederike Hausmann, Martin Pfeiffer. München: Carl Hanser Verlag.

Eco, Umberto (2006). *Sztuka i piękno w średniowieczu*. Tłum. Magdalena Kimula, Mikołaj Olszewski. Kraków: Wydawnictwo Znak.

Gombrich, Ernst Hans (1997). *O sztuce*. Tłum. Monika Dolińska, Irena Kossowska, Dorota Stefańska-Szewczuk, Agnieszka Kuczyńska. Warszawa: Wydawnictwo Arkady.

Hölderlin, Friedrich (1982). *Wiersze*. Tłum. Bernard Antochewicz. Wrocław: Ossolineum.

Janson, Horst W. (1993). *Historia sztuki od czasów najdawniejszych po dzień dzisiejszy*. Warszawa: Wydawnictwo Alfa.

Nietzsche, Fryderyk (1913). *Tako rzecze Zaratustra. Książka dla wszystkich i dla nikogo*. Tłum. Wacław Berent. Warszawa–Kraków: nakł. J. Mortkowicza.

Novalis (1923). *Hymny do nocy (1800)*. Tłum. Tadeusz Newlin-Wagner. Warszawa: nakł. tłum.

Tatarkiewicz, Władysław (1962a). *Historia estetyki. T. 1, Estetyka starożytna*. Wrocław: Wydawnictwo Ossolineum.

Tatarkiewicz, Władysław (1962b). *Historia estetyki. T. 2, Estetyka średniowieczna*. Wrocław: Wydawnictwo Ossolineum.

Tatarkiewicz, Władysław (1962c). *Historia estetyki. T. 3, Estetyka nowożytna*. Wrocław: Wydawnictwo Ossolineum.

Tatarkiewicz, Władysław (1986). *O filozofii i sztuce*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Tatarkiewicz, Władysław (2006). *Dzieje sześciu pojęć*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Katarzyna Naliwajek   **Światło a muzyka**

Armstrong, Alison (2009). Explorations in Light: Affinities of Color and Music. *American Arts Quarterly* 26(1), 30-39.

Arendt, Hannah (1989). *O myśleniu*. Tłum. Hanna Buczyńska-Garewicz. Warszawa: Wydawnictwo EURO-PA.

Baldassarre, Antonio (2008). The Musicalization of the Visual Arts: Considerations of 20th Century Music Iconography Research (Musique, Images, Instruments). *Revue française d'organologie et d'iconographie musicale* 10, 142-169.

Bar-Yosef, Amatzia (2007). A Cross-Cultural Structural Analogy Between Pitch And Time Organizations. *Music Perception* 24(3), 265-280. <https://doi.org/10.1525/mp.2007.24.3.265>

Brown, Richard H. (1977). *A Poetic for Sociology: Toward a Logic of Discovery for the Human Sciences*. New York: Cambridge University Press.

Brown, Theodore L. (2003). *Making Truth, Metaphor in Science*. Urbana: University of Illinois Press.

Cristiá, Cintia (2012). On the Interrelationship between Music and Visual Art in the Twentieth and Twenty-first Centuries: A Possible Typology Derived from Cases Originated in Argentinean Artistic Field. *Revista Transcultural de Música* 16, 1-44.

Darrigol, Olivier (2010). The Analogy between Light and Sound in the History of Optics from the Ancient Greeks to Isaac Newton. *Centaurus* 52(2), 117-155. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0498.2010.00167.x>

Eitan, Zohar, Granot, Roni (2007). Intensity Changes and Perceived Similarity: Inter-parametric Analogies. *Musicae Scientia* 11(1 suppl), 39-75. <https://doi.org/10.1177/1029864907011001031>

Elkoshi, Rivka (2019). Visualize Music and 'Sonify' Pictures: Studying Children's and Adults' Pitch-Height Invented Notations. *Music Education Research* 21(2), 441-458. <https://doi.org/10.1080/14613808.2019.1626361>

Elleström, Lars (2010). *The Modalities of Media: A Model for Understanding Intermedial Relations*. W: Lars Elleström (red.), *Media Borders, Multimodality and Intermediality*. Basingstoke-New York: Palgrave Macmillan, 11-48. https://doi.org/10.1057/9780230275201_2

Fedotchev, Alexander I., Parin, S.B., Savchuk, L.V., Polevaya, Sofia A. (2020). Mechanisms of Light and Music Stimulation Controlled by a Person's Own Brain and Heart Biopotentials or Those of Another Person. *Sovremennye tehnologii v medicine* 12(4), 23-28, <https://doi.org/10.17691/stm2020.12.4.03>.

Field, George (1817). *Chromatics, or An essay on the analogy and harmony of colours*. London: printed for the author by A.J. Valpy. Field, George (1813-1826). *The Pamphleteer*. London. <https://doi.org/10.5479/sil.393323.39088006572200>

Field, George (1839). *Outlines of Analogical Philosophy, Being a Primary View of the Principles, Relations, and Purposes of Nature, Science, and Art*. London: Charles Tilt.

Fouilloux, Danielle et al. (1990). *Dictionnaire culturel de la Bible*. Paris: Editions Nathan.

- Fouilloux, Danielle et al. (1997). *Kultura biblijna. Słownik*. Tłum. Maria Żurowska. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Frydryczak, Beata (b.d.). *Krajobraz sensoryczny*. W: *Słownik Kulturowych Studiów Krajobrazowych*. Dostęp: <http://studiakrajobrazowe.amu.edu.pl/vocabulary/krajobraz-sensoryczny/> (9.01.2022).
- Gajda, Stanisław (2008). *Metafora w dyskursie naukowym*. *Studia Litteraria Polono-Slavica* 8, 29-42.
- Goswami, Usha (2001). *Analogical Reasoning in Children*. W: Dedre Gentner, Keith J. Holyoak, Boicho N. Kokinov (red.), *The Analogical Mind, Perspectives from Cognitive Science*. Cambridge-London: The MIT Press, 437-470.
- Grajter, Madalena (2019). *Sens ukryty w strukturze*. Łódź: Wydawnictwo Akademii Muzycznej w Łodzi.
- Goertzel, Ben (2017). *A Formal Model of Cognitive Synergy*. W: Tom Everitt, Ben Goertzel, Alexey Potapov (red.), *Artificial General Intelligence: 10th International Conference, AGI 2017, Melbourne, VIC, Australia, August 15-18, 2017 Proceedings*. Cham: Springer International Publishing, 13-22. https://doi.org/10.1007/978-3-319-63703-7_2
- Guczalski, Krzysztof (1999). *Znaczenie muzyki - znaczenia w muzyce*. Kraków: Wydawnictwo Musica Jagiellonica.
- Hanschin, Jacques (1948). *Der Toncharakter: Eine Einführung in die Tonpsychologie*. Zürich: Atlantis.
- Hewett, Ivan (1994). *Review: The Music of the Spheres: Music, Science and the Natural Order of the Universe by Jamie James*. *The Musical Times* 135(1817), 454-455. <https://doi.org/10.2307/1003258>
- Hofstadter, Douglas, Sander, Emmanuel (2013). *L'Analogie. Coeur de la pensée*. Paris: Odile Jacob. <https://doi.org/10.3917/sh.dorti.2014.01.0354>
- Jakóbczyk, Stanisław (1990). *Porównywanie. O procedurach naukowych filologii*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.
- James, Jamie (1994). *The Music of the Spheres: Music, Science and the Natural Order of the Universe*. London: Little, Brown and Company.
- James, Jamie (1996). *Muzyka sfer. O muzyce, nauce i naturalnym porządku wszechświata*. Tłum. Mieczysław Godyń. Kraków: Znak.
- Johnson, Mark L. (1987). *The Body in the Mind: The Bodily Basis of Meaning, Imagination, and Reason*. Chicago: University of Chicago Press. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226177847.001.0001>
- Jordan-Szymańska, Anna (2014). *Droga do poznania muzyki. Ucho i umysł*. Warszawa: Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina.
- Kielian-Gilbert, Marianne (1990). *Interpreting Musical Analogy: From Rhetorical Device to Perceptual Process*. *Music Perception: An Interdisciplinary Journal* 8(1), 63-94. <https://doi.org/10.2307/40285486>
- Kostka, Violetta, de Castro, Paulo F., Everett, William A. (red.) (2021). *Intertextuality in Music: Dialogic Composition*. London-New York: Taylor and Francis. <https://doi.org/10.4324/9781003092834>
- Lakoff, George, Johnson, Mark (1980). *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press.

- Langer, Susan K. (1953). *Feeling and Form*. New York: Charles Scribner's Sons.
- Ligeti, György (1960). *La fonction de l'espace dans la musique d'aujourd'hui*. W: György Ligeti, *Écrits sur la musique et les musiciens*. Tłum. Catherine Fourcassié. Genève: Éditions Contrechamps, 62-69. <https://doi.org/10.4000/books.contrechamps.274>
- Ligeti, György (1965). *Composer avec des timbres*. W: György Ligeti, *Écrits sur la musique et les musiciens*. Tłum. Catherine Fourcassié. Genève: Éditions Contrechamps, 119-134. <https://doi.org/10.4000/books.contrechamps.279>
- Locke, John (1690). *An Essay Concerning Human Understanding*. London. <https://doi.org/10.1093/oseo/instance.00018020>
- Naliwajek, Katarzyna (2015). Paweł Szymański's Self-Analyses Reread. *Musicology Today* 12(1), 91-98. <https://doi.org/10.1515/muso-2015-0010>
- Newton, Isaac (1730). *Opticks, or a Treatise of the Reflections, Refractions, Inflections & Colours of Light*. 4th edition, corr. London: printed for William Innys.
- Shentonn, Andrew (2019). *Arvo Pärt. Słyszalne światło. Muzyka chóralna i organowa, 1956-2015*. Tłum. Joanna Maria Jasińska. Warszawa: Chopin University Press.
- Perelman, Chaim (1971). *Analogia i metafora w nauce, poezji i filozofii*. Tłum. Janusz Lalewicz. *Pamiętnik Literacki* 42(3), 247-257.
- Pesic, Peter (2013). Thomas Young's Musical Optics: Translating Sound into Light. *Osiris* 28, 15-39. <https://doi.org/10.1086/671361>
- Pasiecznik, Monika (2011). *Rytuał superformuły*. Karlheinz Stockhausen: "Licht. Die sieben Tage der Woche". Warszawa: Wydawnictwo Krytyki Politycznej.
- Sennert, Daniel (1619). *De chymicorum cum Aristotelicis et Galenicis consensus ac dissensu*. Wittenberg: Z. Schurer.
- Shephard, Tim, Leonard, Anne (2014). *The Routledge Companion to Music and Visual Culture*. New York: Routledge, Taylor & Francis. <https://doi.org/10.4324/9780203629987>
- Sikora, Elżbieta (2005). *Reflets irisés*. Elżbieta Sikora. Dostęp: <https://elzbietasikora.com/en/dziela/reflets-irises-2/> (19.07.2022).
- Sikora, Elżbieta (2022). *Wypowiedź w korespondencji mailowej z autorką artykułu*.
- Sokal, Alan, Bricmont, Jean (2004). *Modne bzdury. O nadużywaniu pojęć z zakresu nauk ścisłych przez postmodernistycznych intelektualistów*. Tłum. Piotr Amsterdamski. Warszawa: Prószyński i S-ka.
- Szymański, Paweł (2020). *Wypowiedź z 18.10.2020 w korespondencji mailowej z autorką artykułu*.
- Tarasti, Eero (2012). *Semiotics of Classical Music: How Mozart, Brahms and Wagner Talk to Us*. Berlin-Boston: De Gruyter Mouton. <https://doi.org/10.1515/9781614511410>
- Triarhou, Lazaros C. (2016). Neuromusicology or Musiconeurology? "Omni-art" in Alexander Scriabin as a Fount of Ideas. *Frontiers in Psychology* 7. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.00364>
- Wardhaugh, Benjamin (2008). Musical Logarithms in the Seventeenth Century: Descartes, Mercator, Newton. *Historia Mathematica* 35(1), 19-36. <https://doi.org/10.1016/j.hm.2007.05.002>

Wang, Shubo, Zhang, Guanqing, Wang, Xulong et al. (2021). Spin-orbit Interactions of Transverse Sound. *Nature Communications* 12, 6125. <https://doi.org/10.1038/s41467-021-26375-9>

Zawisławska, Magdalena (2011). *Metafora w języku nauki. Na przykładzie nauk przyrodniczych*. Warszawa: Uniwersytet Warszawski, Wydział Polonistyki.

Zbikowski, Lawrence M. (2002). *Conceptualizing Music: Cognitive Structure, Theory, and Analysis*. New York: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195140231.001.0001>

Zbikowski, Lawrence M. (2017). Music, Analogy, and Metaphor. W: Richard Ashley, Renee Timmers (red.), *The Routledge Companion to Music Cognition*. New York-London: Routledge Press, 501-512. <https://doi.org/10.4324/9781315194738-41>

Zbikowski, Lawrence M. (2020). Music, Metaphor, and Creativity. W: Laura Hidalgo-Downing, Blanca Kraljevic Mujic (red.), *Performing Metaphoric Creativity across Modes and Contexts*. Amsterdam-Philadelphia: John Benjamins, 43-69. <https://doi.org/10.1075/ftl.7.03zbi>

Zydlewska, Agnieszka, Grabowska, Anna (2011). Percepcja krosmodalna. *Neuropsychiatria i Neuropsychologia* 6(2), 60-70.

Paulina Tendera   Claritas creatio est. Tomistyczna filozofia światła w rzeźbach Grzegorza Gwiazdy

Albert Wielki (2003). *O jedności intelektu*. Tłum. Adam Roślan. Warszawa: Wydawnictwo Altaya.

Alighieri, Dante (2009). *Boska komedia*. Tłum. Edward Porębowicz. Kraków: Zielona Sowa.

Augustyn z Hippony (1953). *O życiu szczęśliwym*. W: Augustyn z Hippony, *Dialogi filozoficzne*. T. 1. Tłum. Juliusz Domański, Władysław Seńko. Kraków: Wydawnictwo Tyniec.

Bergson, Henri (2001). *Time and Free Will: An Essay on the Data of Immediate Data of Consciousness*. Mineola: Dover Publication.

Dillon, M.C. (1997). *Merleau-Ponty's Ontology*. 2nd ed. Illinois: Northwestern University Press.

Driscoll, Rosalyn (2020). *The Sensing Body in the Visual Arts: Making and Experiencing Sculpture*. London: Bloomsbury. <https://doi.org/10.5040/9781350122253>

Eco, Umberto (2006). *Sztuka i piękno w średniowieczu*. Tłum. Magdalena Kimula, Mikołaj Olszewski. Kraków: Wydawnictwo Znak.

Estreicher, Karol (1986). *Historia sztuki w zarysie*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Gaiger, Jason (2021). Projective and Ampliative Imagining. W: Kristin Gjesdal, Fred Rush, Ingvald Torsen (red.), *Philosophy of Sculpture: Historical Problems, Contemporary Approaches*. New York-London: Routledge, 17-32. <https://doi.org/10.4324/9780429462573-2>

Gilson, Étienne (1953). *Wprowadzenie do nauki świętego Augustyna*. Tłum. Zygmunt Jakimiak. Warszawa: Instytut Wydawniczy PAX.

Gilson, Étienne (1998). *Tomizm. Wprowadzenie do filozofii św. Tomasza z Akwinu*. Tłum. Jan Rybałt. Warszawa: Instytut Wydawniczy PAX.

Gjesdal, Kristin, Rush, Fred, Torsen, Ingvild (red.) (2021). *Philosophy of Sculpture: Historical Problems, Contemporary Approaches*. New York-London: Routledge.

<https://doi.org/10.4324/9780429462573>

Greenberg, Clement (1986). *Sculpture in Our Time*. W: Clement Greenberg, *The Collected Essays and Criticism*. Vol. 4, *Modernism with a Vengeance, 1957-1969*. Chicago: Chicago University Press, 55-60.

Kabaj, Józef (1981). *Ideologia Eriugeny. Czynniki kształtowania ideologii chrześcijańskiej we wczesnym średniowieczu francuskim - ideowe wartości filozoficzno-teologiczne systemu Jana Szkota*. Kraków: Uniwersytet Jagielloński.

Kijewska, Agnieszka (1994). *Neoplatonizm Jana Szkota Eriugeny*. Lublin: Wydawnictwa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Krauss, Rosalind E. (1977). *Passages in Modern Sculpture*. Cambridge: MIT Press.

Legowicz, Jan (red.) (1980). *Historia filozofii średniowiecznej*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Manikowski, Maciej (2006). *Pierwsza zasada. Świat stworzony i drogi poznania*. Kraków: Wydawnictwo Aureus.

Michalski, Konstanty (1927). *Mysł franciszkańska i jej wpływ na Dantego*. *Przegląd Współczesny* 20, 11-29.

Nardi, Bruno (1942). *Dante e la cultura medievale*. Laterza.

Paluchowski, Wojciech (2002). *Filozofia człowieka u Dantego*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Papieskiej Akademii Teologicznej.

Rauch, Winthir (1961). *Das Buch Gottes: Eine systematische Untersuchung des Buchbegriffes bei Bonaventura*. München: M. Hueber.

Savile, Anthony (1987). *Aesthetics Reconstructions: The Seminal Writings of Lessing, Kant and Schiller*. Oxford-New York: Blackwell.

Steinberg, Charles S. (1941). *The Aesthetic Theory of St. Thomas Aquinas*. *The Philosophical Review* 50(5), 483-497. <https://doi.org/10.2307/2180620>

Stój, Stanisław (1997). *Relacja świata do Boga według Bonawentury*. Niepokalanów: Wydawnictwo Ojców Franciszkanów.

Stróżewski, Władysław (1958). *Próba systematyzacji określeń piękna występujących w tekstach św. Tomasza*. *Roczniki Filozoficzne KUL* 6(1), 19-51.

Stróżewski, Władysław (1961a). *Claritas. Uwarunkowania historyczne i treść estetyczna pojęcia*. *Estetyka* 2, 125-146.

Stróżewski, Władysław (1961b). *O kształtowaniu się doktryn estetycznych w XIII wieku*. W: Julian Lewański (red.), *Średniowiecze. Studia o kulturze*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 130-155.

Stróżewski, Władysław (1961c). *Spór o transcendentalność piękna*. *Zeszyty Naukowe KUL* 4(3), 19-37.

Stróżewski, Władysław (1980). *Struktura metafizyki średniowiecznej*. W: Jan Legowicz (red.), *Historia filozofii średniowiecznej*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 19-51.

Tatarkiewicz, Władysław (1985). Historia estetyki. T. 2. Warszawa: Wydawnictwo Arkady.

Torsen, Ingvild (2021). The Persistence of the Body in Sculpture after Abstraction. W: Kristin Gjesdal, Fred Rush, Ingvild Torsen (red.), Philosophy of Sculpture: Historical Problems, Contemporary Approaches. New York-London: Routledge, 111-129. <https://doi.org/10.4324/9780429462573-7>

Trouillard, Jean (1983). La "Virtus gnostica" selon Jean Scot Érigène. Revue de Théologie et de Philosophie 4(115), 331-354.

Maria Magdalena Dylewska   Ikona odbłaskiem neoplatońskiej metafizyki światła

Dylewska, Magdalena M. (1991). Estetyczno-filozoficzne i religijne uwarunkowania teorii ikony u J. Damasceńskiego. Maszynopis. Archiwum KUL.

Kantos, Kostas, Kantos, Nikos, Manafis, Konstantinos A. (1990). Sinai: Treasures of the Monastery of Saint Catherine. Athens: Ekdokite Athenon.

Plotyn (wyd. 1959). Enneady. T. 1–2. Tłum. Adam Krokiewicz. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Tatarkiewicz, Władysław (1958). Historia filozofii. T. 1–3. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Tatarkiewicz, Władysław (1962). Historia estetyki. Wrocław–Warszawa–Kraków: Ossolineum.

Joanna Nowińska   Światło jako obraz odzwierciedlający specyfikę teleologiczną myślenia o świecie i człowieku w Biblii Hebrajskiej

Bagrowicz, Jerzy, Jankowski, Stanisław (2005). "Pan, Bóg twój, wychowuje ciebie" (Pwt 8,5). Studia z pedagogii biblijnej. Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.

Briks, Piotr (2004). Koniec świata czy apokatastaza? Pozytywne aspekty koncepcji eschatologicznych w Biblii Hebrajskiej. Warszawa: Vocatio.

Brzegowy, Tadeusz (2010). Księga Izajasza. Rozdziały 1-12. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz. Częstochowa: Edycja Świętego Pawła.

Brzegowy, Tadeusz (2014). Księga Izajasza. Rozdziały 13-39. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz. Częstochowa: Edycja Świętego Pawła.

Brzegowy, Tadeusz (2019). Księga Izajasza. Rozdziały 40-66 (Deutero-Izajasz i Trito-Izajasz). Wstęp, przekład z oryginału, komentarz. Częstochowa: Edycja Świętego Pawła.

Cruise, Charles. C. (2015). The "Wealth of the nations": A Study in the Intertextuality of Isaiah 60:5, 11. Journal of the Evangelical Theological Society 58(2), 283-297.

Delling, Gerhard (1972). τέλος. W: Gerhard Friedrich (red.), Theological Dictionary of the New Testament. Vol. 8. Grand Rapids, MI: W.M.B. Eerdmans Publishing Company, 49-57.

- Hałas, Stanisław (2011). *Biblijne słownictwo miłości i miłosierdzia na zderzeniu kultur*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II.
- Kaminsky, Joel (2009). A Light to the Nations: Was there Mission and or Conversion in the Hebrew Bible? *Jewish Studies Quarterly* 16(1), 6-22. <https://doi.org/10.1628/094457009787727932>
- Lakhmitskaya Tatsiana, Napora, Krzysztof (2016). "I widział Bóg, że światło było dobre..." (Rdz 1,4). Motyw światła w kapłańskim opowiadaniu o stworzeniu (Rdz 1,1-2,4a). *Verbum Vitae* 29, 17-40. <https://doi.org/10.31743/vv.1680>
- Laskowski, Łukasz (2016). Symbolika światła w literaturze dydaktycznej Starego Testamentu. *Verbum Vitae* 29, 67-98. <https://doi.org/10.31743/vv.1689>
- Lemański, Janusz (2004). "Sprawisz, abym ożył" (Ps 71,20b). Źródła nadziei na zmartwychwstanie w Starym Testamencie. Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego.
- Lemański, Janusz (2009). *Księga Wyjścia. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz*. Częstochowa: Edycja Świętego Pawła.
- Lemański, Janusz (2013). *Księga Rodzaju. Cz. 1, Rozdziały 1-11. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz*. Częstochowa: Edycja Świętego Pawła.
- Łach, Stanisław (1970). *Księga Liczb. Wstęp - przekład z oryginału - komentarz - ekskursy*. Poznań: Pallottinum.
- Łach, Stanisław (1990). *Księga Psalmów. Wstęp - przekład z oryginału - komentarz - ekskursy*. Poznań: Pallottinum.
- Nowińska, Joanna (2017). Sen Mardocheusza i jego spełnienie jako impuls do innej percepcji rzeczywistości (Est 1,1d-1k; 10,3a-3k). W: Grzegorz Baran (red.), *Sny prorocze, sny wieszczce, objawienia Boże przez sny w tradycji starotestamentalnej*. Tarnów: Biblos, 145-167.
- Parchem, Marek (2008). *Księga Daniela. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz*. Częstochowa: Edycja Świętego Pawła.
- Popko, Łukasz (2016). Światło zwycięskie, światło odrzucone. Motyw światła w Iz 1-39. *Verbum Vitae* 29, 117-148. <https://doi.org/10.31743/vv.1695>
- Reid, Debra (2008). *Esther: An Introduction and Commentary*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press.
- Szczepaniak, Michał (2001). *Symbolika światła w Apokalipsach Starego Testamentu i w Apokalipsie świętego Jana*. Poznań: Drukarnia św. Wojciecha.
- Tronina, Antoni (2013). *Księga Hioba. Wstęp, przekład z oryginału, komentarz*. Częstochowa: Edycja Świętego Pawła.
- Witaszek, Gabriel (1996). *Amos. Prorok sprawiedliwości społecznej*. Lublin: Redakcja Wydawnictw KUL.
- Witczyk, Henryk (2003). Bóg nieskory do gniewu - bogaty w miłosierdzie (Ps 103). *Verbum Vitae* 3, 81-97. <https://doi.org/10.31743/vv.1966>